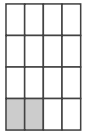

Savršena oluja

Medij - Rubrika: DANAS - Biznis
Datum: Pon, 02/06/2014
Površina članka: 1062cm2
Strana: I

Zemlja: Srbija
Autor: Željko Pantić
Deo: 1/2

ENERGETIKA I BUDŽETSKI DEFICIT SRBIJE

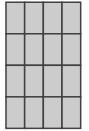

Savršena oluja

Strane III-VI

Medij - Rubrika: DANAS - Biznis
Datum: Pon, 02/06/2014
Površina članka: 1062cm2
Strana: III

Zemlja: Srbija
Autor: Željko Pantić
Deo: 2/2

Danas BIZNIS
conferences@danas.rs

Hotel Hyatt Regency, 28. maj 2014. godine

Danas
CONFERENCE
CENTER

ENERGETIKA I BUDŽETSKI DEFICIT SRBIJE

ŽELJKO PANTIĆ

Savršena oluja

Budžetski deficit Srbije velikim delom generisan je u sektoru energetike, ali izgleda da će i bebe, i porodilje, i penzioneri, i zaposleni u javnom sektoru, mnogo pre biti primorani na štednju, nego što će energetski uvoznici lobi pristati da svoje basnoslovne prihode umanjí za jedan jedini dinar. To je tako već duže vreme, a nedavne poplave samo su dodatno otkrile koliko se ogroman novac odliva iz Srbije samo po osnovu uvoza različitih energenata, a da interese tih svetih energetskih krava, niko od političara i ne pomišlja da dirne.

Poplave u Srbiji dale su uvid u jednu od najstrožije čuvanih tajni srpske energetike, a to je prava cena uvoza struje, što je punu deceniju i po bio podatak koji se krio kao zmija u noći. Prepirka između premijera Vučića i EFT-a oko toga po kojim cenama je nuden uvoz struje tokom poplava izneo je po prvi put na svetlo dana konkretne brojke od kojih se vrti u glavi i koje ozbiljno dovode u pitanje podatke o realnoj ceni struje u Srbiji, koja je nominalno za potrošače negde oko 6.4 evro centi po kilovatu. Tako je EFT optužen da je nudio struju za uvoz tokom poplava po ceni od 80 evra po megavatu časa, što je čak tri puta više od drugih ponuda, a ove cene su tim zanimljivije zato što je Srbija jedina u regionu imala potrebu za uvozom struje, dakle nije u pitanju period kada svima treba struja tokom zime, kada su ove cene realno znatno veće. Tako se sada postavlja pitanje ako je tokom poplave, uz saznanje da su svi reflektori javnosti uključeni, zaista nudena cena od 80 evra po megavatu časa, za koliko je godinama unazad plaćan uvoz struje tokom zime, posebno tokom mandata Vlada u kojima su veliki uvoznici struje imali značajan politički uticaj, i kada svetla javnosti nisu bila uopšte usmerena ka ovoj temi? Takođe, po kojoj se to računici, domaća struja iz vetroparkova koja košta 9 evro centi po kilovatu časa, smatra preskupom, dok se uvozna struja po neverovatnim cenama, smatra potpuno prirodnom izdatkom? Ta pitanja su samo nominalno bez odgovora, ali predstavljaju sasvim logičan okvir za decenijsku sistemsku opstrukciju svih projekata u oblasti obnovljivih izvora energije, pošto su očigledno različiti ljudi u javnim preduzećima i državnim aparatima bili dobro motivisani da održavaju potrebu Srbije da bespotrebno uvozi struju tokom zime. Vlade dolaze i odlaze, ali se stepen opstrukcije prema bilo kom pokušaju da se suštinski smanji potreba za uvozom struje ne smanjuje, naprotiv. Napraviti vetropark u Srbiji ispađa podjednako teško kao izgraditi pivaru u Teheranu, a prava mreža državne opstrukcije u ovoj oblasti graniči se sa tragikomijom. Cena ovih igara lobista u ministarstvu energetike i ključnim energetskim javnim preduzećima mogla bi doći na naplatu već ove zime, kada vetroparkovi prave najveću proizvodnju struje, koju mi nećemo imati zato što imamo jako moćni uvoznici energetski lobi koji je Srbiju doveo u potpuno nemoguću situaciju iz koje se uopšte ne vidi izlaz.

Tako se nakon poplava, Srbija nalazi u potpuno nemogućoj poziciji, da ključni površinski kop u Srbiji, koji je u međuvremenu postao drugo po veličini jezero u Srbiji, najmanje godinu dana neće biti u stanju da obezbedi ugali za TENT, sama proizvodnja struje iz TENT-a biće bitno smanjena, tako da je samim tim sasvim realno da

domaćeg uglja za grejanje stanovništva uopšte neće biti, da će sve raspoloživo ići na proizvodnju struje i da će ukupni izdatak za dodatni, neplanirani uvoz struje samo tokom ove godine biti na nivou koji neće biti manji od 100 miliona evra. Nedostatak uglja za potrošnju u domaćinstvima vodi do toga da se veći broj građana greje na drva ili na struju, a postavlja se pitanje može li u slučaju neke nove oštre zime, ovako oslabljen energetski sistem

tražiti rešenja na vreme, a ne autistično bežati od bolne realnosti u priče o nesvrstanoj Srbiji, koja je, kao, toliko važna da će se oko nje otimati Rusija, Kina, Evropska unija i SAD. Medijska kampanja vlasti u Srbiji o tome kako je u Ukrajini bura u čaši vode, koja će se kao u nekoj bajci rešiti tako što će i vuk biti sit i ovce na broju, možda ubedi građane u Srbiji, ali razvoj situacije u Ukrajini, stanje koje sa obe strane izmiče kontroli, demantuje ni-

strofalnih šteta od poplava koje se po procenama EBRD kreću negde oko dve milijarde evra, uz budžetski deficit pre poplava od nekih 2,5 milijardi evra. Sve to bez obzira na otvorene najave predsednika Evropske komisije da Južni tok neće biti dozvoljen, i da će Bugarska biti žestoko kažnjena zbog pokušaja da se tokom prošle nedelje separatno nagodi sa Gaspromom i sama, mimo volje Evropske komisije ude u realizaciju Južnog toka. Srbija

Južnog toka i bez pregovora o članstvu u EU.

Zato je ključno pitanje može li država ovako osakaćena poplavama, zadužena do guše i pre poplava, i dalje nastaviti sa pogubnom politikom nemoguće niskih rudnih renti i prečutnim aminovanjem potpune potčinjenosti Srbije kao manjinskog vlasnika Naftne industrije Srbije u kome od stotina miliona evra neto dobiti generisane od domaćeg gasa i nafte, Srbiji ne ostaje ni dinar? Može li država uopšte uraditi bilo kakvu suštinsku redukciju budžetskog deficita ukoliko se iz jedinačne potpuno izuzme energetika i autistično nastavi sa politikom u kojoj će se razmatrati smanjenje i plata, i penzija, i porodijskih naknada, a samo će interesi energetskih lobista koji stoje iza niske rudne rente i nepotrebnog uvoza struje ostati neaktni? To su bila pitanja koja su bila na stolu i pre poplava, a nakon poplava će dobijanje odgovora samo biti dodatno ubrzano. Hoće li nas poplave opametiti ili će se nastaviti sa inercijom energetskog suicida, to je pitanje važnije od toga hoće li Srbija najzad dobiti vetroparkove, nove hidrocentrale ili pogone na biomasu, kao i da li će se umesto u veoma ranjivi sistem termoelektrana nešto novca usmeriti i ka projektima energetske efikasnosti. To je pitanje opstanka Srbije u EU, na kraju mogla rezultirati za nas u poslednje dve decenije ubičajeno negativnim rezultatom: da ostavimo i bez

Ako se postojećim posledicama poplava u Srbiji doda građanski rat u Ukrajini, i situacija koja se tamo pogoršava iz dana u dan, teško je otići se utisku da Srbiju čeka jako dramatična zima, neka vrsta savršene energetske oluje koja u sebi kombinuje oslabljeni elektroenergetski sistem, potopljene zalihe uglja i mnogo žešću i bolniju verziju gasne krize iz 2009. godine

Srbije uopšte podneti nova domaćinstva koja se greju na struju. Ako se postojećim posledicama poplava u Srbiji doda građanski rat u Ukrajini, i situacija koja se tamo pogoršava iz dana u dan, teško je otići se utisku da Srbiju čeka jako dramatična zima, neka vrsta savršene energetske oluje koja u sebi kombinuje oslabljeni elektroenergetski sistem, potopljene zalihe uglja i mnogo žešću i bolniju verziju gasne krize iz 2009. godine. Rezultat se savršene energetske oluje mogu biti stotine hiljada građana bez struje i grejanja, posebno u velikim gradovima, a toj katastrofi treba ići u susret i

čim izazvani optimizam u Srbiji. Optimizam koji pre svega počiva na želji da se i dalje sprovedu neka vrsta politike pseudonesvrstanošću, koja se još od 1990. godine do danas, po svom krajnjem rezultatu svodi na gubitak svegana stanje ni na Istoku, ni na Zapadu, po onoj narodnoj „Nebo je daleko, a zemlja je neće“.

Tako je u nemogućem pokušaju da sedi na dve stolice koje se međusobno udaljuju brzinom svetlosti, aktualna vlast u Srbiji najavila da će Srbijagasu odobriti novi kredit od skromnih 270 miliona evra za osniivački udeo u Južnom toku, a sve u jeku sanjacija kata-

strofalnih šteta od poplava koje se po procenama EBRD kreću negde oko dve milijarde evra, uz budžetski deficit pre poplava od nekih 2,5 milijardi evra. Sve to bez obzira na otvorene najave predsednika Evropske komisije da Južni tok neće biti dozvoljen, i da će Bugarska biti žestoko kažnjena zbog pokušaja da se tokom prošle nedelje separatno nagodi sa Gaspromom i sama, mimo volje Evropske komisije ude u realizaciju Južnog toka. Srbija